

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑΣ

Η ΑΪΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

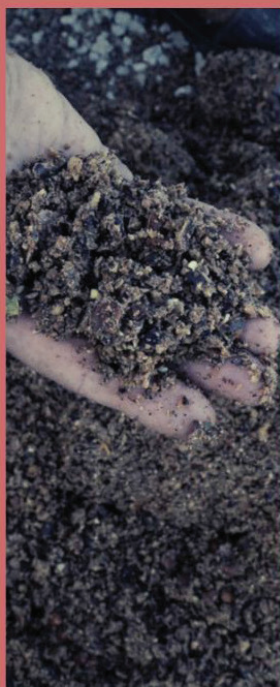
Εκφάνσεις, δράσεις διαφύλαξης & προοπτικές

12-13

ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2024

ΑΙΘΟΥΣΑ "ΑΝΔΡΟΓΕΩ" & ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ
ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Υπουργείο Πολιτισμού
Διεύθυνση Νεότερης
Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Περιφέρεια Κρήτης
"Γιλοηγός"
Εκπαιδευτική Αναπτυξιακή

Παρασκευή 12 Απριλίου

Αίθουσα “Ανδρόγεω”

9:30: Προσέλευση – Εγγραφές

10:00 - 10:15: Χαιρετισμοί

Εισαγωγικές ομιλίες

10:15 - 11:30

Συντονιστής: **Οδυσσέας Σγουρός**, Αρχιτέκτων, ερευνητής, πολιτιστικά δίκτυα

Η Άλλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Κρήτης: δεδομένα και προοπτικές

Σταυρούλα Βίβη Φωτοπούλου, Διευθύντρια Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Υπουργείο Πολιτισμού.

Πλαίσιο Περιφερειακής Πολιτικής για την άλλη πολιτιστική κληρονομιά της Κρήτης

Γωγώ Μηλάκη, Αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού και Ισότητας Περιφέρειας Κρήτης

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαφύλαξη, διατήρηση και αξιοποίηση της άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κρήτης

Γιώργος Μαρινάκης, Δήμαρχος Ρεθύμνου, Πρόεδρος Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Κρήτης

Η Άλλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Κρήτης ως νέος (παλιός) πόρος τοπικών-ποιοτικών στρατηγικών ανάπτυξης.

Οι δράσεις του Πλοηγού

Χάρης Ροδιτάκης, Πρόεδρος Δ.Σ “Πλοηγός” Εκπαιδευτική Αναπτυξιακή

Η σημαντικότερη άλλη πολιτιστική κληρονομιά: ο διάλογος

Ross Daly, Μουσικός, συνθέτης, ερευνητής, επίτιμος διδάκτωρ Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

11:30 - 11:45: Διάλειμμα

Α΄ Συνεδρία

Αγροδιατροφικές και εθνοβοτανικές παραδόσεις

Συντονιστής: **Μιχάλης Καθαράκης**, Διαχειριστής Μεσογειακού Κέντρου Ικανοτήτων Αγροδιατροφής (MACC)

11:45 - 12:00: Ο εθιμικός κύκλος της Κρητικής Διατροφής ως άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς

Νίκος Ψιθάκης, Συγγραφέας

12:00 - 12:15: Η σημασία της διατροφικής ταυτότητας ως επιπλέον στοιχείου άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς στο παραδοσιακό πρότυπο διατροφής στην Κρήτη σήμερα
Αντωνέλλα Ψαρουδάκη, Επ. Καθηγήτρια, Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, Τμήμα Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας, Σχολή Επιστημών Υγείας

12:15 - 12:30: Ηράκλειο Γαστρονομική πόλη Unesco 2023

Γιώργος Αγριμανάκης, Αντιδήμαρχος Οικονομικών και Ανάπτυξης της Τοπικής Οικονομίας Δήμου Ηρακλείου

12:30 - 12:45: Η μελισσοκομία και η επίδρασή της στην αγροδιατροφή, τον πολιτισμό και το περιβάλλον της Κρήτης

Γιάννης Χανιωτάκης, Γεωπόνος MSc, Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, Παράρτημα Κρήτης

12:45 - 13:00: Αρωματικά φυτά στον πολιτισμό, το περιβάλλον και την οικονομία της Κρήτης

Δρ Άννα Δασκαλάκη, Γεωπόνος, Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, Παράρτημα Κρήτης

13:00 - 13:15: Σπορά των Εθνοβοτανικών πρακτικών στο Μουσείο “Λυχνοστάτης”

Γιάννης Μαρκάκης, ΜΑ Πολιτιστικός Διαχειριστής, Νομικός, Διευθυντής Μουσείου «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ»

Μαίρη Μπαριτάκη, Φιλολόγος - Μουσειοπαιδαγωγός, Υπεύθυνη Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

13:15 - 13:30: Το χαρούφι της Κρήτης: παρελθόν, παρόν και μέλλον

Κορίνα Μηλιαράκη, Πρόεδρος Δ.Σ. Πολιτιστικής Εταιρείας Πανόρμου “Επιμενίδης”

13:30 - 14:00: Συζήτηση

14:00 - 14:30: Διάλειμμα - Κρητικές γεύσεις

Β΄ Συνεδρία

Πηγές χρηματοδότησης για δράσεις διαφύλαξης της Άλλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Ψηφιακές δράσεις

Συντονίστρια: **Μαρία-Στέλλα Ζεάκη**, επικοινωνιολόγος, υπ. δρ. Πανεπιστημίου Κρήτης, εξωτερική συνεργάτης ευρωπαϊκών προγραμμάτων

14:30 - 14:45: Δυνατότητες χρηματοδότησης της άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κρήτης από το ΕΣΠΑ

Μαρία Κασωτάκη, Προϊσταμένη Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Περιφέρειας Κρήτης (ΕΣΠΑ 2021 - 2027)

14:45 - 15:00: Χρηματοδοτικές ευκαιρίες στήριξης της άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από το πρόγραμμα Leader (2023- 2027)

Εύα Κατσαράκη, Στέλεχος Αναπτυξιακής Ηρακλείου

15:00 - 15:15: Ψηφιακή διαφύλαξη και ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς: προκλήσεις και ευκαιρίες

Δημήτρης Πλεξουσάκης, Καθηγητής Επιστήμης Υπολογιστών, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Διευθυντής Ινστιτούτου Πληροφορικής και Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας

15:15 - 15:30: Συζήτηση

Πολύκεντρο Δήμου Ηρακλείου

15:30 - 16:00: Επίσκεψη στα ενημερωτικά περίπτερα των φορέων και κέρασμα από τον Σύλλογο Γυναικών Επισκοπής "Εργάνη"

Γ' Συνεδρία

Προφορικές παραδόσεις

Συντονιστής: **Νίκος Λιάρος**, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Υπουργείου Πολιτισμού

16:00 - 16:15: Το Μοιρολόι της Παναγίας ως μνημονικό σχήμα

Αγγελική Σπυριδάκη, Πολιτιστική Διαχειρίστρια, Σύμβουλος Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

16:15 - 16:30: Ριζίτικο τραγούδι: παράδοση και νέα δημιουργία

Ξανθούλα Ντακοβάνου, PhD, Συνθέτιδα, Καλλιτεχνική Διευθύντρια ΜΟΥΣΑ ΑΜΚΕ, Διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Σορβόνης (Paris 5) και στο Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

16:30 - 16:45: «Μα εμάς επά στο Τζιτζιφέ, πράμα δε μας τρομάζει, γιατί έχομε το φάρμακο που λένε καραμπάσι!». Η προφορική παράδοση συνομιλεί με την παραδοσιακή ιατρική: Η περίπτωση του θεραπευτικού φυτού "καραμπάσι"

Σοφία Μαλανδράκη, Εντεταλμένη Περιφερειακή Σύμβουλος Πολιτισμού και Παιδείας στην Περιφερειακή Ενότητα Χανίων

16:45 - 17:00: Συζήτηση

Απογευματινές Δράσεις στο Πολύκεντρο

18:30 - 19:15: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά "Πλάθοντας τα παραμύθια: Το θεριό της Ζομίθου"

Σχεδιασμός και υλοποίηση προγράμματος: **Θαλασσινή Μηράτσου**, Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής - Ίδρυμα οικ. Γ. Ψαρόπουλου

Τα παιδιά γνωρίζουν τον λαϊκό θρύλο της Κρήτης, «Το θεριό της Ζομίθου» μέσα από ζωντανή αφήγηση. Παίζοντας ένα βιωματικό παιχνίδι, για το τι είναι άυλο και τι υλικό, οπτικοποιούν τα στοιχεία του θρύλου και πλάθουν με τον πηλό θεριά και ήρωες. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά Δημοτικού (6-12 χρονών). Μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων: 15 άτομα.

Εγγραφές: 15' πριν την έναρξη του εκπαιδευτικού προγράμματος στον χώρο της εκδήλωσης.

Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας

19:30 - 20:15: Τρεις διαφορετικές εκδοχές του Ερωτόκριτου, Σύλλογος Φίλων Μουσικής Σπτείας και Δήμος Σπτείας

Δρώμενο με τραγούδια και δραματοποιημένα αποσπάσματα κι ένα ταξίδι επιλογών στο αριστούργημα της Κρητικής Αναγέννησης.

20:30 - 21:00: Παραδοσιακοί χοροί και ενδυμασίες Κρήτης, Λύκειο Ελληνίδων Ηρακλείου

21:00 - 21:30: Κρητική παρέα - Μαντινάδες

Σάββατο 13 Απριλίου

Αίθουσα "Ανδρόγεω"

Δ' Συνεδρία

Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά και Εκπαίδευση

Συντονίστρια: **Αγγελική Ζαχαράτου**, Εκπαιδευτικός, Πολιτιστική Διαχειρίστρια

11:00 - 11:15: Η αξιοποίηση της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην εκπαίδευση: Οι εκπαιδευτικές δράσεις της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και το παιδαγωγικό μοντέλο της UNESCO

Έλενα Μπαζίνη, Κοινωνική Ανθρωπολόγος, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Υπουργείο Πολιτισμού

11:15-11:30: Άυλος πολιτισμός και Εκπαίδευση: Η περίπτωση των εκπαιδευτικών δράσεων της Πολιτιστικής Εταιρείας Κρήτης

Χαρά Ανδρεάδου - Ματθαίος Φραντζεσκάκης - Κώστας Κοσμάδης, Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης

11:30-11:45: Τα Μουσεία Νεότερου Πολιτισμού ως πυλώνες βιώσιμης ανάπτυξης και δημιουργίας μέσα από την ανάδειξη και διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Μαρία Ζαχαράκη, Πολιτιστική Διαχείριση, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Υπουργείο Πολιτισμού

Δ' Συνεδρία

11:30-11:45: Σχολική εκπαίδευση. Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά ως παιδεία

Γιώργος Νικολακάκης, καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης

11:45-12:00: Διαγενεακή συνεργασία και σχετικές δράσεις με τη σχολική κοινότητα

Ευανθία Λιναρδάκη, Κοινωνική Λειτουργός, Τμήμα Παιδείας και Πολιτισμού. ΚΑΠΗ Δήμου Αρχανών - Ασπερουσίων

12:00 - 12:30: Συζήτηση - Διάλειμμα

Ε' Συνεδρία

Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά και πολιτιστικό τοπίο

Συντονιστής: **Νίκος Σκουτέλης**, Καθ. Αρχιτεκτονικής Πολυτεχνείου Κρήτης

12:30-12:45: Αρχιτεκτονική και Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Νεκτάριος Κεφαλογιάννης, Αρχιτέκτονας, Επίκουρος Καθηγητής Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού, Πολυτεχνείο Κρήτης

12:45-13:00: Το δίκτυο των βενετικών Μονών της Κρήτης ως «θέατρο» της Κρητικής Αναγέννησης:

Πολιτιστικό τοπίο και Άυλη πολιτιστική κληρονομιά

Αμαλία Κωτσάκη, Δρ αρχιτέκτων ΕΜΠ, Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Σχολής Πολυτεχνείου Κρήτης, Διευθύντρια Εργαστηρίου Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής, Πόλης & Πολιτισμού

13:00-13:15: Μινωική Εντοπία.

Συνδυάζοντας το Αρχαιολογικό τοπίο με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά Διαμαντής Παναγιωτόπουλος, Δρ Αρχαιολόγος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Χαϊδεληβέργης, Ινστιτούτο Κλασικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας

13:15-13:30: Συζήτηση - Διάλειμμα

ΣΤ' Συνεδρία

Επιχειρηματικότητα, Τουρισμός και Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Συντονίστρια: **Μαρία Πετραντωνάκη**, Διευθύντρια Περιφερειακής Αναπτυξιακής Εταιρείας Περιφέρειας Κρήτης (ΠΑΝΕΤΑΙΚ)

13:30 -13:45: Δημιουργικές βιομηχανίες της Κρήτης και Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Ειρήνη Παπαδάκη, Επίκουρη καθηγήτρια, Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού

13:45-14:00: Διάσωση τεχνών, γνώσεων, τεχνικών και αξιοποίηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας

Εβελίνα Μπάκιντα, Πρόεδρος Αναπτυξιακού Συλλόγου Γυναικών Επιχειρηματιών Κρήτης, Πολιτισμολόγος, Marketing MSc

14:00-14:15: Τουρισμός εμπειρίας με βασικό υλικό την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της Κρήτης.

“ΒΑΣΙΛΙΚΑΤΑ”, μια καλή πρακτική από το Οροπέδιο Λασιθίου

Αλίκη Διαληνά, ιδρυτικό μέλος και εκπρόσωπος της “ΒΑΣΙΛΙΚΑΤΑ ΚΟΙΝΣΕΠ”

14:15-14:30: Το φεστιβάλ «Χώμα - Νερό - Φωτιά» ως τρόπος προβολής της παραδοσιακής κεραμικής του Θραψανού και εφαλτήριο ήπιας τουριστικής ανάπτυξης

Γιώργος Μαυραντωνάκης και **Καλλιόπη Πλουμάκη**, Πολιτιστικός Σύλλογος Θραψανού

14:30-15:00: Συζήτηση

Πολύκεντρο Δήμου Ηρακλείου

15:00- 16:00: Κέρασμα από το “Φεστιβάλ Κρητικής Κουζίνας”

Στη διημερίδα συμμετέχουν με ενημερωτικά περίπτερα και εποπτικό υλικό στον υπαίθριο χώρο του Πολύκεντρου (10.00 – 16.00):

- Υπουργείο Πολιτισμού - Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- Περιφέρεια Κρήτης
- “Πληθγός” Εκπαιδευτική Αναπτυξιακή
- Αναπτυξιακός Σύλλογος Γυναικών Επιχειρηματιών Κρήτης
- Δήμος Οροπεδίου Λασιθίου
- Ιστορικό Μουσείο Κρήτης
- Κοινωνικό, Πολιτιστικό, Οικολογικό Δίκτυο Δήμου Χερσονήσου
- Λύκειο Ελληνίδων Χανίων

- Μουσείο Ν. Καζαντζάκη
- Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Πανεπιστημίου Κρήτης
- Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης
- Πολιτιστικός Σύλλογος Θραψανού
- Πρωτοβουλία Πολιτών για τη διάσωση κρητικής μουσικής
- Σύλλογος Γυναικών Επισκοπής “Εργάνη”
- Φεστιβάλ Κρητικής Κουζίνας

Στον αίθριο χώρο του Πολύκεντρου θα πραγματοποιηθούν παρουσιάσεις παραδοσιακών τεχνών:

- Αγγειοπλαστική, Πολιτιστικός Σύλλογος Θραψανού
- Οργανοποιία, Δαμιανός Βασιλάκης
- Καθαθοπλεκτική, οικογένεια Διαλεκτάκη
- Κοπανέλι, Κατερίνα Ταμπακάκη

Συντονιστική και επιστημονική επιτροπή:

Νίκος Λιάρος, Έλενα Μπαζίνη, Μαρία Ζαχαράκη,
Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Υπουργείο Πολιτισμού

Χάρης Ροδιτάκης,
Πρόεδρος Δ.Σ "Πλοηγός" Εκπαιδευτική-Αναπτυξιακή

Επικοινωνία

Χώρος διοργάνωσης: Αίθουσα "Ανδρόγεω" και Πολύκεντρο Δήμου Ηρακλείου

Διεύθυνση: Ανδρόγεω 4

Πληροφορίες: ark.crete@gmail.com

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΔΙΝΕΠΟΚ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE

Ύλη
Πολιτιστική
Κληρονομιά

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ
ΠΛΟΗΓΟΣ